

Husets fader

En uppseendeväckande hustrumisshandel i Röstånga på 30-talet, blev mycket uppmärksammat inte bara lokalt utan i hela riket. Följande är ett referat i Nordvästra Skånes Tidningar:

Tingsalen i Åkarps tingshus i Marieholm var på onsdagsförmiddagen besatt till sista plats, när målet N:r 23 påropades. Det gällde den uppseendeväckande hustrumisshandeln i Härsnäs i Röstånga. Rättens ordförande var häradshövding N. Wihlborg och åkl. Landsfiskal Joel Weddigh.

Domaren ropar upp torparen Otto Hjalmar Hansson i Härsnäs. Det blir en smula rörelse nere i bänkarna och så framträder svaranden till domarebordet tätt följd av sin hustru Nanna Maria, som ställer sig bredvid honom men av domaren anmodas förflytta sig till andra sidan bordet bredvid åklagaren. Hansson ser rätt välmående ut, karsk och säker, icke utan ett drag av misslythet. Han har mestadels på sig en min, som om han vore den förorättade! Hustrun är liten och spenslig, blek och tärd. Hon är 38 år gammal men verkar bortemot de 60. Förspelet är beklämmande och blir det ännu mer i fortsättningen av förhandlingarna. Som biträde åt svaranden inställer sig notarie Essias Eneheim, Malmö.

Ur polisrapport och läkareintyg

Domaren uppläser därefter vad kvinnan berättat vid polisförhöret, att misshandeln pågått ungefär 15 års tid, att maken misshandlat henne med käppar, björkris och andra tillhyggen, att han tvingat henne att vid dessa tillfällen kläda av sig naken och efter misshandeln drivit henne ut i skogen ofta med endast några

Hustruplågaren från Röstånga inför rätta i går.

*Den misshandlade kvinnan tar tillbaka
— trots läkareintygen!*

**Rätten förordnar om undersökning
av mannens sinnestillstånd.**

få klädtrasor på kroppen. Han hade även slagit ut hennes tänder.

Vid den av provinsialläkaren d:r H. Holmstedt företagna undersökningen hade hustru Hansson haft tvenne mer än 2-kronestora sårnader å hjässan samt handflatestora blodutgjutningar å länderna m.fl. tecken på "en grym och svårartad för att ej säga omänsklig behandling". Det fanns, yttrar d:r Bolmstedt knappt en fläck stor som en tvåkrona på hela kroppen, som ej bar ärr efter misshandeln.

Detta är icke sant!, utropade svaranden.

Det här var ju förskräckligt, yttrade domaren, vartill Hansson indignerat utropade:

- Detta är icke sant!

Domaren tystade ned den tilltalade och fortsatte i rapporterna. Hansson hade vid polisförhöret uppgivit, att han var tvungen, att vid några tillfällen åga hustrun för att hon varit lat och ej velat uträtta något.

Enligt ett av d:r Tage Lindgren i Ljungbyhed utfördat intyg hade hustru Hanssons kropp burit flera spår av misshandel. Bl.a. visade sätesmuskulaturen spår av våld, förövat med något trubbigt föremål och på hela ryggen samt sätet funnos en mängd tvärgående ärr.

Hustrun tar tillbakas för att skydda mannen.

- Nå, fru Hansson, sporde nu domaren, har er man varit så omänsklig mot er och misshandlat er, som ni sagt förut,
- Ack, nej, det har inte varit alls så många år
- Hur länge då?
- Bara i tre år.
- Och vad var anledningen till misshandeln?
 - Ja, det var min egen skull och så mina föräldrars. För de ville, att vi skulle skiljas, för han var inte go nog och så blev han vred för det.
- Hur gick misshandeln till, frågade domaren vidare.
- Han slog först med nävarna och så nån gång med björkris.
- Men han har ju slagit med käppar också?
- Ja, men de va inte så möed, svarade kvinnan.

I fortsättningen bestred hustrun att mannen en gång slog henne med en spiskrok. Det var med en ståltråd, som användes till spiskrok. Hon förnekade också, att han tvingat henne att taga av sig käderna.

Mannen slet kläderna av hustrun.

Däremot medgav hon, att mannen vid något tillfälle när hon mjölkat och endast haft något gammalt på sig, slitit av kläderna och slagit henne på bara kroppen.

- Men jag tycker inte, att det är hans skull utan det är min egen skull och så mina föräldrars.

Det är inte så farlig som doktorerna sagt.

- Ni tycks vilja taga hela skulden på er själv, yttrade domaren till hustru Hansson.
- Ja, för det är min skull och det har inte alls varit så farligt, som doktorerna sagt, yttrade den stackars målsägarens med verklig iver, som dock näppeligen övertygade någon.
- Men det har ju sagts, att han slagit ut tänderna på er.
- Nej då, han slog bara en gång med flata

näven så de lossna – ja, det var förresten bara två som lossna. Men jag har alltid haft dåliga tänder.

- Har han inte slagit er efter jul?
- Nej han har varit så snäll och vi har förlåtit varandra.

På domarens fråga, om inte Hansson tvingat henne att uttala sig på detta sätt bestred hustrun detta på det livligaste.

Hansson ville lära hustrun tala sanning!

- Nå, Hansson, vad säger ni nu om det här? Varför har ni behandlat er hustru på detta sätt, frågade rättens ordförande.
- Det är för att hon varit så osanningsenlig, svarade Hansson. Och jag har förresten inte agat henne så ofta.
- Hur ofta?
- Ja det har väl varit en åtta-tio-tolv gånger blev svaret.

Och Ni påstår att ni försökt pränta i henne sanningsenlighet! Ni borde blygas och skämmas att bära er åt mot er hustru på det här viset! Det är ju höjden av simpelhet! Först har ni sagt, att ni slagit henne för att hon var lat – nu säger ni, att det var för att hon icke var sanningsenlig.

- Ja, replikerade Hansson, det sade jag vid polisförhöret, beroende på att jag var så nervös.

Härefter fick Otto Hansson redogöra för sina levnadsomständigheter. Han är född 1889 i Norra Vram. Efter det han konfirmerats vid 14 års ålder, hade han drängplats i Kvidinge tre år, var därefter i trädgårdsmästarelära 3 á 4 år. Sedan hade han haft plats som hotellvaktmästare under några år på olika ställen. Sedan 19 år tillbaka har han arrenderat ett torp Härsnäs n:r 1 om 6 ½ tunnland, där han driver jordgubbsodling och fiskdammar. Uppgav, att hans ekonomiska ställning var god men på domarens fråga hur mycket han deklarerade för svarade Hansson att "det är inte så mycket för det har inte börjat gå bra förrän nu på sistone".

Äktenskapet hade ingåtts 1915. I likhet med hustrun uppgav han, att anledningen till osämjan makarna emellan berott på svärföräldrarna, som velat lägga sig i Hanssons affärer. Detta hade retat honom och för tre år sedan hade oenigheten mellan honom och hustrun tilltagit så att han börjat misshandla henne. Hennes påstådda lögnaktighet bestod i att hon lovat uträtta i hemmet förefallande sysslor men uraktlåtit att göra det.

På särskild fråga uppgav han, att han väl agat sina tre barn – två flickor och en gosse – men aldrig misshandlat dem.

Svaranden vill att han ska ha sin sinnesbeskaffenhet undersökt.

Svarandens biträde meddelade, att Hansson lider av hjärtfel, vilket torde bidra till hans hetsiga lynne. Men dessutom har han blivit sparkad i huvudet av en häst, vilket också kan ha bidragit till hans överilade handlingar.

Hansson har uppsökt professor Sjöbring i Lund, vilken till svarandebiträdet uttalat, att skadan i huvudet kan tänkas ha medfört vissa psykiska rubbningar, varför en undersökning härutinnan vore lämplig.

På domarens fråga förklarade sig svaranden, villig att låta sin sinnesbeskaffenhet bli undersökt.

Efter överläggning beslöt häradsrätten att förklara målet vilande i avvaktan på en dylik psykiatrisk undersökning. (1935-01-24)

Hustrupågåren åter i farten (augusti 1936)

Polisundersökningen resulterade i rannsaking inför häradsrätten och mannen dömdes till sex månaders straffarbete, som han började avtjäna i december, sedan straffet fastställts i högsta instans.

Den 15 maj i år blev han frigiven från fängelset, och under försommaren tycks förhållandet varit någorlunda drägligt. I måndags middag kom emellertid hustru Hansson åter till ålderdomshemmet i Röstånga och bad på nytt om skydd, då mannen på nytt börjat misshandla henne.

Senare på dagen kommo såväl Hansson som familjens båda vuxna döttrar till ålderdomshemmet och därvid tog hustrun, i likhet med vad som inträffade vid rättegången i Marieholm i fjol, tillbaka sin anmälan och påstod t o m att hon ej blivit misshandlad. Vid tillfället förklarade mannen, att han var villig gå med på skilsmässa och för att visa sin omtanke om hustrun överlämnade han 200 kr, till henne, så att hon skulle kunna reda sig den närmaste tiden.

Vad hände sedan?

Fortsättningen blev inte den förväntade. Nanna flyttade tillbaka till hemmet. Men Otto höll sig troligen inom lagens gränser. De levde tillsammans på det lilla stället uppe på åsen. Enligt Göran Klemmedsson, Röstånga, vars föräldrahem gränsade till

Ottos var han inte otrevlig mot grannarna. Tvärtom. Göran berättar vidare: Huset där man bodde saknade både el eller vatten inne. När grannarna fick el på 50-talet ville han inte vara med. Man eldade med fotogen. I stallen fanns en häst, en ko och en gris. En tid bedrev man fåravel. Man tillverkade björkekvasar och borstar som såldes på torget i Eslöv. Tillsammans med en granne "Jordgubba-Albin" tillverkade han liniment för försäljning men med vilket han även smorde in sig dagligen. Med sin motorcykel tog han ofta en tur ner till Hamncaféet i Röstånga. De sista åren blev han nästan helt blind och då fick Nanna sitta bredvid och visa vägen. Han anlade dammar och odlade karpar och anlätades ofta som skicklig att ympa fruktträd.

Slutade han misshandla Nanna? Ja det som man vet var det enbart verbalt. Nästan dagligen sade han: "Jag är husets fader som allting förvärvar". Varpå Nanna fick svara: "Jag är husets moder som allting fördärvar". Han kallades därför Husets fader av allmänheten. En gång gjorde han ett misslyckat försök att gifta bort en av sina döttrar med en av trakten's förmögna ungarlar.

Han fick kanske sitt straff. Oaktsam med fotogenet satte han fyr på huset och blev själv innebränd. Han blev 91 år. Nanna dog två år senare, 86 år. De ligger begravda på Röstånga kyrkogård.

Lennart Lundberg

